

WAĦDA MINN KULL TLIET NISA LI QATT WELLDU TPIXXI TAĦTHA

WAĦDA MINN KULL TLIET NISA

Nisa li kellhom saħnsitra tarbija waħda biss x'aktarx huma kważi tliet darbiet aktar probabbli li jqattru ammonti żgħar ta' awrina u jpixxu taħthom minn nisa li qatt ma kellhom tarbija. Aktar ma jkollok trabi, aktar ikun ikbar iċ-ċans li int ser tqattar ammonti żgħar ta' awrina u tpxxi taħtek.

GĦALA TQATTAR AMMONTI ŻGĦAR TA' AWRINA WARÀ LI JKOLLOK TARBIIJA?

Meta t-tarbija tinżel mill-kanal tat-twelid, hi tistira n-nervituri u l-muskoli li jzommu l-bużżieqa tal-awrina magħluqa. Dawn jgħidulhom il-muskoli tal-qiegħ tal-pelvi, u xi kultant jistgħu jibqgħu dgħajfa u għalhekk ma jkunux jistgħu jzommu l-bużżieqa tal-awrina milli tqattar ammonti żgħar ta' awrina. It-tqattir iseħħ l-aktar meta tisgħol, tagħtas, terfa' jew tagħmel eżercizzju. Hi haġa rari li l-bużżieqa tal-awrina iġġarrab xi ħsara matul it-twelid, imma spiss il-muskoli u n-nervituri jgħaddu minn dan, u int trid teżerċita l-muskolu tal-qiegħ tal-pelvi biex tgħin il-muskoli jerġgħu jissahħu.

DAN IT-TQATTIR GĦAD JIEQAF WAĦDU?

Jekk int qed tesperjenza t-tqattir, mhux ser imur waħdu jekk sempliċiment ma tagħtix kasu. X'aktarx li t-tqattir jieqaf jekk int teżerċita l-muskoli tiegħek tal-qiegħ tal-pelvi, biex tgħinjom jiksbu lura s-saħħa tagħhom. Jekk ma terġax issahħaħ il-muskoli tal-qiegħ tal-pelvi wara kull tarbija li jkollok, int tista' terġa' tibda tpxxi taħtek hekk kif il-muskoli tal-qiegħ tal-pelvi jiddgħajfu bl-età.

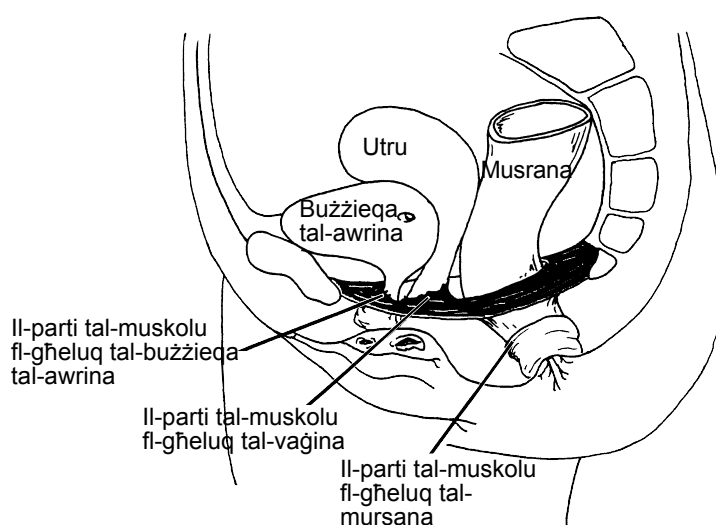
KIF TAĦDEM IL-BUŻŻIEQA TIEGĦI TAL-AWRINA?

Il-bużżieqa tal-awrina fiha nfisha hija pompa muskolari vojta minn ġewwa. Hi timtela' bil-mod mill-kliewi u tesa' daqs minn kikkra u nofs sa żewġ kikkri ta' awrina (minn 300 sa 400 millitri). It-tubu tal-ħruġ tal-bużżieqa tal-awrina jinżamm magħluq permezz tal-muskoli tal-qiegħ tal-pelvi. Meta l-bużżieqa tal-awrina tkun mimlija u int tiddeċiedi li tgħaddi l-awrina, il-muskoli tal-qiegħ tal-pelvi jirrelassaw meta tpoġġi fuq it-tojlit u l-borża tal-awrina tagħsar l-awrina 'l barra. Imbagħad dan l-istess ċiklu ta' "timla u tbattal" jerġa' jibda mill-ġdid.

X'JAGĦMLU L-MUSKOLI TIEGĦI TAL-QIEGĦ TAL-PELVI?

Ara l-istampa tal-qiegħ tal-pelvi. Il-muskoli tal-qiegħ tal-pelvi jagħmlu numru ta' affarijiet, huma:

- jgħinu jagħlqu l-bużżieqa tal-awrina, il-vaġina (il-passaġġ ta' quddiem) u r-rektum (il-passaġġ ta' wara); u
- jgħinu jżommu l-bużżieqa tal-awrina, l-utru (l-ġuf) u l-imsaren f'posthom.

X'JIĠRI JEKK IL-MUSKOLI TIEGĦI TAL-QIEGĦ TAL-PELVI JIDDGĦAJFU WARA LI NWELLED?

- Int tista' tqattar ammonti żgħar ta' awrina meta tisgħol, tagħtas, terfa', tidhaq jew tagħmel l-eżerċizzju.
- Jista' jiġri li int ma tkunx kapaċi tikkontrolla l-ħruġ tar-riħ.
- Jista' jkollok mnejn tħoss b'żonn urġenti biex tbattal il-bużżieqa tal-awrina tiegħek jew imsarnekk.
- Int għandek mnejn ma jkollokx support tajjeb tal-bużżieqa tal-awrina tiegħek, tal-utru tiegħek jew ta' imsarnekk. Mingħajr support tajjeb wieħed jew aktar mill-organi tiegħek tal-pelvi jistgħu jiddendlu ġol-vaġina. Dan hu magħruf bħala prollass tal-organi tal-pelvi. Dan il-prolass huwa komuni ħafna u jiġri lil madwar waħda minn kull għaxar nisa fl-Awstralja.

WAĦDA MINN KULL TLIET NISA LI QATT WELLDU TPIXXI TAĦTHA

X'NISTA' NAGĦMEL BIEX MA NĦALLIX DAWN L-AFFARIJET JIĠRU?

- Agħmel l-eżerċizzji tal-muskoli tal-qiegħ tal-pelvi tiegħek (aħna ngħidulek kif aktar tard).
- Żomm drawwiet tajba tal-bużżieqa tal-awrina u tal-imsaren:
  - kul frott u ħaxix ;
  - ixrob minn 6 sa 8 tazzi ilma kuljum;
  - tmurx it-tojlit 'għalli jista' jkun' għax dan jista' jnaqqas l-ammont li l-bużżieqa tal-awrina tiegħek tiflaħ iżżomm; u
  - ara li l-bużżieqa tal-awrina tiegħek tkun vojta wara li tmur it-tojlit.
- Fares il-muskoli tal-qiegħ tal-pelvi tiegħek meta tbattal imsarnek. Pożizzjoni tajba għal meta tpoġġi fuq it-tojlit hi li tpoġġi minkbejk fuq koxxtejk u b'saqajk qrib it-tojlit u erfa' għarqbejk. Serrah il-muskoli tal-qiegħ tal-pelvi tiegħek u imbotta bil-mod
- Żomm il-piż tiegħek fi skala skont it-tul u l-età tiegħek.

Għal aktar tagħrif ara l-fuljett: “Eżerċizzju tal-Muskoli tal-Qiegħ tal-Pelvi għan-Nisa,” “Eżerċizzju tal-Bużżieqa tal-Awrina.” u “Drawwiet Tajba tal-Bużżieqa tal-Awrina għal Kulħadd.”

KIF NISTA' NIEĦU ĦSIEB IL-MUSKOLI DGĦAJFIN TAL-QIEGĦ TAL-PELVI TIEGĦI?

It-twelid ta' tarbija seta' stira l-muskoli tal-qiegħ tal-pelvi tiegħek. Kwalunkwe moviment ta' “imbuttar 'l isfel” fl-ewwel ġimgħat wara t-twelid tat-tarbija jista' jerga' jistira l-muskoli tal-qiegħ tal-pelvi. Int tista' tgħin biex tħares il-muskoli tal-qiegħ tal-pelvi tiegħek billi ma timbuttax l-isfel fuq il-qiegħ tal-pelvi. Hawn xi ftit idejat biex jgħinuk.

- Ipprova agħfas, erfa' u żomm il-muskoli tal-qiegħ tal-pelvi tiegħek qabel ma tagħtas, tisgħol, tomħot jew terfa'.
- Sallab riglejk, u agħfashom flimkien sewwa qabel ma tisgħol jew tagħtas.
- Aqsam ma' ħaddieħor l-irfigħ ta' tagħbijiet tqal.
- Titqanzaħx meta tkun qed tbattal imsarnek.
- Toqgħodx tagħmel eżerċizzji li jinvolvu qbiż.
- Tikkonfondix jekk tqum darba matul il-lejl biex tagħmel l-awrina - tmurx it-tojlit sempliċiment għax trid tqum minħabba t-tarbija
- Saħħah il-muskoli tal-qiegħ tal-pelvi tiegħek permezz tal-eżerċizzji.

FEJN HUMA L-MUSKOLI TAL-QIEGĦ TAL-PELVI TIEGĦI?

L-ewwel haġa li trid tagħmel hu li ssib liema muskoli trid teżerċita.

1. Poġġi bilqegħda jew imtedd komdu bil-muskoli ta' kuxtejk, tal-warrani u tal-istonku mitluqin.

WAĦDA MINN KULL TLIET NISA LI QATT WELLDU TPIXXI TAĦTHA

2. Issikka ċ-ċirku tal-muskolu madwar il-passaġġ ta' wara qiesek qed tipprova twaqqaf il-ħruġ tar-riħ. Issa irrilassa dan il-muskolu. Issikka u erħi darbtejn sakemm tkun żgur li sibt il-muskoli t-tajba. Ipprova tagħfasx iż-żewġ uċuh tal-warrani tiegħek flimkien.
3. Meta tkun bilqiegħda fuq it-tojlit biex tbattal il-bużżieqa tal-awrina tiegħek, ipprova waqqaf il-fluss tal-awrina u imbagħhad erġa' ibdiha. Agħmel hekk biss biex titgħallem tagħraf liema huma l-muskoli t-tajbin li għandek tuża - u darba biss fil-ġimgħa. Jista' jkun li l-bużżieqa tal-awrina tiegħek ma tkunx vojta kif suppost jekk tieqaf u terġa' tibda tagħmel il-fluss tiegħek aktar ta' spiss minn hekk.

Jekk ma tħossx b'mod distint "għafsa u refgħa" tal-muskoli tiegħek tal-qiegħ tal-pelvi, jew jekk int ma tistax twaqqaf il-fluss tiegħek tal-awrina kif tkellimna f'Punt 3, iltob l-għajnuna tat-tabib, il-fizjoterapista, jew in-ners konsulent tiegħek tal-kontinenza. Dawn ser jgħinuk tagħmel l-muskoli tal-qiegħ tal-pelvi tiegħek jaħdmu kif suppost. Anki nisa li għandhom muskoli tal-qiegħ tal-pelvi dgħajfin ħafna jistgħu jibbenefikaw mill-eżerċizzju tal-muskoli tal-qiegħ tal-pelvi.

KIF NAGħMEL L-EŻERĊIZZJI TAL-MUSKOLI TAL-QIEGħ TAL-PELVI?

Issa li tista' tħoss il-muskoli jaħdmu-

1. Agħfas u iġbed 'l ġewwa l-muskoli madwar il-passaġġ tiegħek ta' wara, il-kanal tiegħek tat-twelid u l-passaġġ tiegħek ta' quddiem kollha fl-istess ħin. Ogħllihom 'IL FUQ ġewwa. Int għandu jkollok sens ta' "refgħa" kull darba li tissikka l-muskoli tal-qiegħ tal-pelvi tiegħek. Ipprova żommhom qawwija u magħfusin hekk kif tgħodd sa 8. Issa, erħihom u strieħ. Int suppost tħoss fi-żgur li "qed terħi għal kollox".
2. Irrepeti (agħfas u erfa') u ntelaq. L-aħjar tistrieħ għal xi 8 sekondi bejn kull darba li terfa' 'l fuq il-muskoli. Jekk ma tistax iżżomm għal 8, ipprova żomm sakemm tista'.
3. Irrepeti dan "agħfas u erfa'" daqs kemm tista', sa limitu ta' minn 8 sa 12-il għafsa. Meta tibda għall-ewwel darba wara li jkollok it-tarbija int tista' tagħżel li tibda bi 3 għafsiet biss, u ziedhom fuq firxa ta' ftit ġimgħat.
4. Hekk kif issir aktar b'saħħtek, ipprova agħmel tliet settijiet ta' minn 8 sa 12-il għafsa, b'perjodu ta' serħan bejniethom.
5. Agħmel dan il-pjan sħiħ ta' eżerċizzju (tliet settijiet ta' minn 8 sa 12-il għafsa) kuljum waqt li tkun mimduda, bilqiegħda jew bilwieqfa.

Waqt li tkun qed tagħmel l-eżerċizzju tal-muskolu tal-qiegħ tal-pelvi -

- IŻŻOMX in-nifs;
- TIMBOTTAX l-isfel, agħfas u erfa' biss; u
- TAGħFASX il-warrani tiegħek jew koxxtejk.

WAĦDA MINN KULL TLIET NISA LI QATT WELLDU TPIXXI TAĦTHA

AGĦMEL SEWWA L-EŻERĊIZZJU TAL-MUSKOLU TAL-QIEGĦ TAL-PELVI

Inqas għafsiet tajba huma aħjar minn ħafna ta' nofs kedda ! Jekk m'intix ċerta li qed tagħmel l-għafsiet kif suppost itlob l-għajnuna tat-tabib, tal-fizjoterapista, jew tan-ners tiegħek konsulenta tal-kontinenza.

AGĦMEL L-EŻERĊIZZJU PARTI MILL-ĦAJJA TIEGĦEK TA' KULJUM

Hekk kif titgħallem kif tagħmel l-għafsiet tal-muskolu tal-qiegħ tal-pelvi, int għandek tagħmilhom ta' spiss. Kuljum hu l-aħjar, ikkoncentra totalment fuq kull sett ta' għafsiet. Iffissa ħin regolari meta tagħmel l-għafsiet tal-muskoli tal-qiegħ tal-pelvi. Dan jista' jsir meta int:

- tmur it-tojlit ;
- taħsel idejk;
- tixrob xi ħaġa;
- tbiddel lit-tarbija;
- titma' lit-tarbija;
- tieġu doċċa.

Hi ħaġa tajba li int tidra tagħmel għall-kumpliment ta' ħajtek sett wieħed ta' eżerċizzji tal-muskoli tal-qiegħ tal-pelvi kuldarba li tmur it-tojlit , wara li tgħaddi l-awrina jew tipporga .

X'JIGRI JEKK L-AFFARIJET MA JMORRUX GĦALL-AĦJAR?

Il-ħsara fil-muskoli tal-qiegħ tal-pelvi tista' tieġu sa sitt xhur qabel ma jmorru għall-aħjar. Jekk l-affarijet ma jmorrux għall-aħjar wara sitt xhur, kellem lit-tabib, lill-fizjoterapista jew lin-ners tiegħek konsulenta tal-kontinenza.

BARRA MINN DAN, ITLOB LIT-TABIB TIEGĦEK JGĦINEK JEKK TINNOTA XI WIEĦED MINN DAWN LI ĠEJJIN:

- xi tqattir tal-awrina;
- ikollok tmur tiġri biex tmur it-tojlit , biex tpixxi u jew tipporga;
- ma tkunx tiflaħ ' iżżomm meta trid int;
- ma tkunx tista' tikkontrolla l-ħruġ tar-riħ;
- ħruġ jew tingiz ġewwa meta tagħmel l-awrina; jew
- ikollok titqanzaħ biex tibda l-fluss tal-awrina.

ITLOB L-GĦAJNUNA

Kull mara li kellha tarbija għandha tagħmel l-eżerċizzji tal-muskoli tal-qiegħ tal-pelvi.

Jekk għandek xi mistoqsijiet dwar l-eżerċizzji tal-muskoli tal-qiegħ tal-pelvi jew dwar il-kontroll tal-bużżieqa tal-awrina, int tista' tikkuntattja lill:

Konsulenti Esperti li Jagħtu Pariri fuq il-Linja Nazzjonali tal-Għajnuna bit-Telefown dwar il-Kontinenza bla ħlas:

- tagħrif;
- parir; u
- fuljetti.

Fuq 1800 33 00 66 TELEFONATA BLA ĦLAS* (mit-8.00 am sat-8.00 pm mit-Tnejn sal-Ġimgħa), jew

Žur din is-sit tal-web: www.bladderbowel.gov.au

Il-Linja tat-Telefown tal-Għajnuna tista' torganizza interpretu permezz tas-Servizz tal-Interpreti bit-Telefown (TIS) Jekk jogħġbok ċempel 13 14 50 mit-Tnejn sal-Ġimgħa u staqsi għall-Linja tat-Telefown tal-Għajnuna.

Kull mara li kellha tarbija għandha tagħmel l-eżerċizzji tal-muskoli tal-qiegħ tal-pelvi

* Telefonati minn telefonijiet tal-mowbajl jiġu ċċarġjati r-rati applikabbli.